

Verkiezingsmanifest

Inbreng van de sector zaden en jonge planten voor de Tweede Kamerverkiezingen 2021

Plantum, de branchevereniging van bedrijven actief in plantenveredeling en het voorzien van zaden en jonge planten van hoge kwaliteit, onderstreept het belang van een goede start van een succesvolle teelt. Nederland is goed in zaden en ander uitgangsmateriaal zoals pootaardappelen, stekken, bollen, knollen en jonge planten, die bijdragen aan verduurzaming van teelten, en aan productkwaliteit en diversiteit voor verwerkende industrie en consument. Nederlandse bedrijven staan internationaal hoog aangeschreven vanwege de kwaliteit van de producten die uit onze activiteiten voortkomen. Het is dan ook niet verrassend dat uitgangsmaterialen in Nederland aangemerkt wordt als topsector. De sector is zeer kennisintensief en kent een hoge mate van innovatie.

Kenmerken:

- In Nederland zijn er meer dan 350 bedrijven actief in de sector uitgangsmateriaal
- Veredelingsbedrijven investeren gemiddeld 15% en soms zelfs 30% van de omzet in R&D
- Er werken ca. 22.000 mensen in de sector, met een opleiding variërend van mbo tot wo
- De exportwaarde is ruim 3,3 miljard euro
- De ontwikkeling van een nieuw plantenras duurt tussen de 6 en 20 jaar (afhankelijk van het gewas)

Met oog op de verkiezingen van 2021 hebben inmiddels diverse, aan onze sector gerelateerde belangenorganisaties hun verkiezingsmanifesten publiek gemaakt. Zowel [LTO Nederland](#) als [Glastuinbouw Nederland](#) wijzen erop dat weerbaarheid van gewassen van vitaal belang is voor de gehele productieketen. De sector voor zaden en jonge planten is de basis van alle teeltsystemen die in de land- en tuinbouw in Nederland floreren. Daarmee levert Nederland ook internationaal een grote positieve bijdrage aan duurzaamheid, economische activiteit en voedselvoorziening. Nederland is groot in groentezaden maar ook in veredeling van sierteeltproducten, (poot-) aardappelen en grassen. Zo zijn bijvoorbeeld 40% van alle groentezaden wereldwijd afkomstig uit Nederland en gaan er Nederlandse pootaardappelen naar meer dan 100 landen. Om die koppositie te behouden is ondersteuning vanuit de overheid middels stimulerend beleid en investeringen in innovatie van groot belang.

Naar een duurzamer voedselsysteem

Een weerbare teelt is cruciaal voor de duurzaamheid van de voedselvoorziening en voedselveiligheid. Daarbij speelt veredeling van gewassen een cruciale rol. Naast boeren en tuinders plukken transporteurs en supermarkten de vruchten van langer houdbare producten. Ook consumenten profiteren, zij hechten aan duurzaamheid en eten steeds meer gezonde producten die betaalbaar, smaakvol en aantrekkelijk zijn.

Weerbaarheid vereist continu inspanning

Voor een weerbare teelt is goed en gezond uitgangsmateriaal de basis. Een plant groeit in een omgeving waar verschillende stressfactoren aanwezig zijn, zoals ziektedruk. Er is daarnaast wereldwijd in toenemende mate behoefte aan gewassen die robuust zijn in tijden van klimaatverandering en beter bestand zijn tegen droogte, hoge temperaturen, of juist teveel neerslag. Veredeling is erop gericht rassen te ontwikkelen die ondanks deze

stressfactoren een goede oogst geven. Plantenziekten ontwikkelen zich ook en passen zich aan om de weerstand van de plant te omzeilen of te doorbreken. Daardoor zijn voortdurend inspanningen nodig om de weerbaarheid hoog te houden. Bovendien is ziektedruk voor iedere regio in de wereld verschillend, wat maakt dat onderzoek naar de juiste mix van resistenties en gewaseigenschappen des te meer van belang is. Daar waar veredeling (nog) geen dekkend antwoord heeft op ziekten, en om verspreiding van ziekten via zaad te voorkomen, is het van groot belang om gegarandeerd gezond uitgangsmateriaal te kunnen leveren. Daarvoor is soms een beperkte inzet van gewasbeschermingsmiddelen noodzakelijk. Toepassing op de (kleine) zaadproductie-percelen of heel gericht toegepast op het zaad of het stek is beter dan volveldse toepassing van middelen.

Keuzes maken, en doorpakken

Er wordt in de EU ingezet op innovatie, bescherming van biodiversiteit, duurzame teelten, en reductie van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de Green Deal en de Farm to Fork strategie, welke doelen ook passen in het Nederlands beleid. Veredeling kan een zeer belangrijke bijdrage aan al deze doelen leveren.

- *Kiezen voor investeren in onderzoek*

Het steeds verder verbeteren van rassen kan alleen met gedegen kennis van de plant en zijn omgeving. Het is niet vanzelfsprekend dat de Nederlandse plantenveredelingssector zijn sterke positie op de wereldmarkt behoudt. Daarvoor is het noodzakelijk dat zowel bedrijven en kennisinstellingen als de overheid blijven investeren in onderzoek en ontwikkeling. Op fundamenteel en strategisch onderzoek is sinds 2012 structureel bezuinigd, terwijl het belangrijk is dat er geïnvesteerd blijft worden in een solide kennisbasis in Nederland. Omdat veredeling een langdurig proces is, moeten veredelaars al snel tien jaar hun nek uitsteken met investeringen op de lange termijn zonder garantie op succes. Een stabiel onderzoeksbeleid met goede fiscale regelingen (zoals WBSO en de Innovatiebox) is voor onze sector cruciaal. Daarnaast zijn voortgaande investeringen in NWO en de publiek-private samenwerking in het kader van de Topsector Tuinbouw en Uitgangsmaterialen essentieel. Ook is het belangrijk dat het kwekersrecht in de been gehouden wordt als hét intellectuele eigendomsrecht voor de bescherming van plantenrassen. De veredelingsvrijstelling maakt het mogelijk om elkaars rassen vrij te gebruiken voor verdere veredeling.

- *Kiezen voor een duurzame teelt*

Een duurzame teelt is een teelt waarbij een optimale oogst gerealiseerd wordt door minimaal gebruik van land, water en externe inputs. Gewassen zullen aangepast moeten worden aan nieuwe teeltsystemen, die zich specifiek richten op het behoud en beheer van soorten-diversiteit in landbouwgebieden. Of het nu gaat om aardappelen, gras, graan, groenten of bloemen, de sector wil werken aan het verlagen van de impact op het milieu. In de Europese Farm to Fork strategie wordt aangegeven dat er een reductie van 50% in gebruik van gewasbeschermingsmiddelen gerealiseerd moet worden in 2030. Voor de weerbaarheid van de teelt wordt daarom politiek extra aandacht gegeven aan veredeling als oplossing van knelpunten. Veredeling heeft echter veel tijd nodig, voor een veredelaar is 2030 erg dichtbij. Bovendien kan veredeling niet alle knelpunten oplossen. Wat de veredelingssector nodig heeft, is een duidelijke keuze in Europa voor de mogelijkheid nieuwe verdelingstechnieken zoals CRISPR-Cas te gebruiken, ook door kleinere bedrijven. Deze technieken versnellen veredeling en helpen om gestelde doelen te halen. Verder dient de reductie van 50% gewasbeschermingsmiddelen verstandig te worden doorgevoerd. Toepassingen tijdens de startfase van de plant, bij voorkeur op kleine (zaadproductie-)percelen of heel gericht toegepast op het zaad of het stek, dragen bij aan gezond en schoon uitgangsmateriaal. Dit voorkomt problemen tijdens de teelt die om grootschaliger bestrijding vragen.

- *Kiezen voor bescherming biodiversiteit*

Veredeling is het samenbrengen van de meest gunstige eigenschappen van een gewas in een nieuw ras. Die gunstige eigenschappen kunnen overal voorkomen: in bestaande rassen, in wilde planten of in planten uit dezelfde familie. Door die diversiteit in te kruisen, draagt de veredeling in Nederland aantoonbaar bij aan de diversiteit. Een laagdrempelige toegang tot de bestaande diversiteit binnen een gewas, onder redelijke voorwaarden, is daarom van groot belang voor plantenveredeling, zodat veredelaars kunnen blijven innoveren. Dit betekent dat het Nagoya Protocol beter en realistischer geïmplementeerd moet worden, en niet verder uitgebreid moet worden met aanvullende voorwaarden. Het is belangrijk dat Nederland dit aankaart, zowel Europees als internationaal.